

Usnesení

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: X
sídlem X

proti

žalovanému: **Magistrát města Liberec**
sídlem nám. Dr. E. Beneše 1, Liberec 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 6. 2020, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou dne 2. 8. 2021 v 13.35 hod. se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí, jež nabylo právní moci dne 23. 7. 2020 a kterým bylo vydáno stavební povolení na stavbu Zvýšení bezpečnosti dopravy v Liberci – křižovatka X x X. Žalobce popsál, že o chystané stavbě se dozvěděl dne 12. 7. 2021, načež si dne 20. 7. 2021 vyžádal od žalovaného písemné vyhotovení napadeného rozhodnutí. V žalobě uvedl, že coby vlastník sousedních nemovitostí byl ve stavebním řízení opomenut jako účastník řízení, přičemž stavbou, resp. zřízením objízdné trasy přes jeho pozemky, bude dotčen ve svých vlastnických právech. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a aby předběžným opatřením uložil žalovanému a společnosti, jež předmětnou stavbu realizuje, zdržet se provádění stavby do rozhodnutí soudu.
2. Podáním žaloby bylo zahájeno řízení před správním soudem dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
3. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. soud návrh na zahájení řízení usnesením odmítne, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřipustný.

4. Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřijatelná tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.
5. Z uvedeného vyplývá, že s. ř. s. vychází ze zásady, že soudní ochrana nastupuje teprve poté, kdy jsou vyčerpany možnosti nápravy nezákonného nebo vadného rozhodnutí prostředky správního řízení. Nevyčerpaní řádných opravných prostředků žalobcem je za podmínek stanovených v § 68 písm. a) s. ř. s. důvodem nepřijatelnosti žaloby a takovou žalobu proti rozhodnutí správního orgánu soud odmítne podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
6. Podmíněnost vyčerpaní opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby k soudu je nutno vnímat jako provedení zásady subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahů soudů do správního řízení. To znamená, že účastník správního řízení musí zásadně vyčerpat všechny prostředky k ochraně svých práv, které má ve svojí procesní dispozici, a teprve po jejich marném vyčerpaní se může domáhat soudní ochrany. Soudní přezkum správních rozhodnutí je totiž koncipován až jako následný prostředek ochrany veřejných subjektivních práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy.
7. Soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 4 As 27/2003-77, publ. ve Sb. NSS 64/2004, který vychází ze shora uvedené zásady subsidiarity soudní ochrany veřejných subjektivních práv a nutnosti vyčerpaní opravných prostředků v řízení před správním orgánem. Nejvyšší správní soud zde uvedl, že: „Krajský soud (poté co se vypořádal s tím, že žalobci jsou účastníky kolaudačního řízení podle § 78 odst. 1 písm. d) stavebního zákona, neboť se předmětná dělicí zeď nachází na stavební parcele žalobců č. 737/1) dospěl k závěru, že opomenutí účastníků řízení před správním orgánem I. instance, včetně nedoručení rozhodnutí těmto účastníkům, nemá či nemělo vliv na právní moc rozhodnutí v něm vydaného, žalobci byli oprávněni žalobu podat i proti takovému prvoinstančnímu rozhodnutí, a předmětné opomenutí účastníků řízení před správním orgánem soud označil za vadu řízení, pro kterou dané rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle názoru Nejvyššího správního soudu v tomto případě krajský soud sice vyložil správně otázku účastenství žalobců v kolaudačním řízení, na druhé straně však nevyložil správně podmínky přípustnosti žaloby ve správním soudnictví. S ohledem na ust. § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s. lze za přípustnou považovat žalobu jen za podmínky vyčerpaní řádných opravných prostředků, připouští-li je zákon. To zákonitě platí i pro případ, že byl účastník správního řízení opomenut a nebylo mu doručeno příslušné rozhodnutí (v tom mj. spočívá rozdíl dnešní úpravy od úpravy obsažené v ust. § 250 b) o. s. ř. ve znění platném a účinném do 31. 12. 2002). V této souvislosti je třeba poznamenat, že i správní řád je standardně vykládán tak, že při „odnětí“ možnosti účastnit se řízení, vyústujícím v nedoručení rozhodnutí ve věci, lze nadále nápravu stále zjednat použitím řádného opravného prostředku (srov. Vopálka, V., Šimůnková, V., Šolín, M.: Správní řád, komentář, C. H. Beck Praha 1999, poznámky k ust. §§ 14, 52 a 62). Za dané situace tak krajský soud neměl o předmětné žalobě jednat meritorně, nýbrž ve spojení s tím měl ve smyslu §§ 5, 46 odst. 1 písm. d) a 68 písm. a) s. ř. s. žalobu odmítnout. ...“

8. Protože z žalobcova popisu plyne, že se o existenci stavebního povolení dozvěděl až po uplynutí roční objektivní lhůty pro podání odvolání při neoznámení rozhodnutí dle § 84 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, odkazuje soud dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 2 As 11/2008-42. V něm se Nejvyšší správní soud zabýval kasační stížností stěžovatele, jenž tvrdil, že je opomenutým účastníkem ve stavebním řízení, a jehož žaloba byla pro nevyčerpání opravných prostředků odmítnuta, přestože se o existenci napadaného rozhodnutí nedozvěděl v odvolací lhůtě. Nejvyšší správní soud vyzdvihl, že, byť to může být pro stěžovatele (i nynějšího žalobce) neblahé, je třeba s uplynutím delšího časového úseku od vydání rozhodnutí a jeho oznámení těm, kdo byli za účastníky řízení považováni, spojit zvýšený důraz na ochranu právní jistoty zainteresovaných osob jednajících s důvěrou v toto rozhodnutí.
9. Konkrétně uvedl, že: *„Ustanovení § 84 správního řádu tak nedává žádný prostor pro interpretaci, že v případě nezaviněného zmeškání objektivní roční lhůty nastává fikce toho, že opravný prostředek podán byl. Právě naopak je znění § 84 správního řádu zcela jednoznačné a nesděljuje nic jiného než, že po více než roce od doručení rozhodnutí posledního z účastníků je odvolání opožděné i v případě, že jej podá účastník, kterému nebylo rozhodnutí oznámeno. Zároveň je výslovně stanoveno, že zmeškání úkonu nelze prominout. Není správné ani tvrzení stěžovatele, že lhůta nemůže být vůbec zmeškána, neboť zmeškání vyžaduje vědomost zmeškávajícího subjektu o skutečnosti, kterou má vykonat. K tomu je zapotřebí říci, že stěžovatel odvolání nepodal vůbec a právě z tohoto důvodu byla jeho žaloba odmítnuta. Je tak nekonzistentní tvrzení, že lhůtu k podání opravného prostředku nezmeškal, když na straně druhé stěžovatel uvádí, že podat odvolání proti rozhodnutí by bylo zbytečné, neboť by bylo jistě podáno opožděně. Lze souhlasit právě s tím, že odvolání by bylo nepochybně opožděné, soudní přezkum druhoinstančního rozhodnutí, jež by bezesporu opožděnost konstatovalo, by pak byl zúžen toliko na přezkum opožděnosti. V posuzovaném případě, kdy odvolání podáno nebylo, je pak soudní přezkum prvostupňového rozhodnutí nepřipustný pro nevyčerpání opravných prostředků ve správním řízení. Jak již bylo naznačeno, žádné ze stěžovatelem citovaných ustanovení nestanoví, že soudní přezkum je za určitých podmínek přípustný i tehdy, kdy nejsou vyčerpány v úvahu přicházející opravné prostředky ve správním řízení. Výklad uvedených ustanovení je jasný a nedává prostor pro výklad jiný či opačný. Soud je přitom podle čl. 95 odst. 1 zákonem vázán a nemůže od něj odhlédnout. Nelze stěžovateli přisvědčit ani v tom, že bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Nezbytnost soudního přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné správy plyne sice přímo z čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, ale odst. 4 téhož ustanovení podmínky a podrobnosti nechává na zákonu. Pro daný případ jsou jím ustanovení § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s., z nichž plyne, že soudní přezkum nastupuje až po opravných prostředcích v rámci veřejné správy samé, jsou-li tyto k dispozici (a v daném případě byly). Tato ustanovení nevybočují z ústavní roviny dané věci, neboť subsidiarita soudního přezkumu má své racionální odůvodnění v tom, že soudy nemají suplovat odvolací orgány veřejné správy. Případné korektivy možné tvrdosti těchto ustanovení pak obsahuje § 84 správního řádu obsahující prodloužení lhůty k podání opravných prostředků, jehož smysl byl vyložen výše. Uvedená ustanovení tak konkretizují přístup k soudní ochraně zcela v rámci dispozice dané ústavadárcem a v případě stěžovatele tak nedochází k porušení práv vyplývajících z čl. 36 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod.“*

10. Soud tedy shrnuje, že není vyloučeno, že žalobce, jakožto vlastník přilehlých pozemků, měl být v návaznosti na § 109 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, žalovaným vzat za účastníka stavebního řízení, z něž vzešlo napadené stavební povolení. Nestalo-li se tak, byl žalobce oprávněn tuto skutečnost namítnout v odvolání, které by podal ve lhůtách dle § 84 odst. 1 správního řádu. Pokud žalobce odvolání nepodal, třeba i z důvodu, že se o napadeném rozhodnutí včas nedozvěděl, nelze již docílit přezkumu takového rozhodnutí v soudním řízení správním, neboť by tím byl popřen princip subsidiarity soudního přezkumu správních rozhodnutí a otevření takové možnosti by obecně vedlo k tvrdým zásahům do právní jistoty osob.
11. Protože žalobce ve správním řízení nevyčerpal opravný prostředek, a podanou žalobou tedy napadá rozhodnutí vydané správním orgánem prvního stupně, je žaloba dle § 68 písm. a) s. ř. s. nepřípustná. Proto soudu nezbylo, než ji s odkazem na § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout.
12. S ohledem na odmítnutí žaloby již soud nerozhoduje o žalobcově návrhu na nařízení předběžného opatření.
13. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec dne 23. srpna 2021

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu